

بحث سقاب اصفهانی در جبهه اصلاحات

علی محمد حاضری در گفت‌وگو با «ایران»: برخی تلقیات و تصورات رایج درباره انتصاب جدید پزشکیان با توضیحات ارائه شده رفع شد

گفت‌وگو

مرتضی گل پور

دبیر گروه سیاسی

پس از ۲۱ آبان ماه که رئیس‌جمهوری در حکمی انتصاب اسماعیل سقاب اصفهانی را به عنوان رئیس سازمان بپینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی منصوب کرد تا همین دیروز، بحث‌های زیادی درباره انتصاب وی درگرفت. طیفی از اصلاح‌طلبان و حامیان سیاسی و انتخاباتی دولت پرآشفته شدند که اسماعیل سقاب کاملاً در جناح مقابل تعریف می‌شود و حتی در زمره اعضای دولت گذشته بود، بنابراین انتصابش محل سؤال است. اما فقط این نبود، دیروز روابط عمومی جبهه پایداری انقلاب اسلامی هم بیانیه‌ای داد و اعلام کرد که «جناپ آقای

شنبیده شده جنابعالی در جبهه اصلاحات درباره انتصاب آقای سقاب اصفهانی توضیحاتی ارائه کردید. برخی‌ها هم عنوان کردند که شما گزارشی به اعضای جبهه ارائه کردید. در هر صورت، سؤال ما از شما این است که ضرورت یا دلیل تهیه این گزارش و ارائه آن به جبهه اصلاحات، آن هم از سوی جنابعالی چه بود؟ آیا از طرف جبهه اصلاحات در این زمینه مأموریتی به شما واگذار شده بود یا خود شما تشخیص دادید که چنین کاری ضروری است؟

آنچه در جلسه جبهه اصلاحات و خطاب به اعضای آن مطرح کردم، گزارش، به آن معنایی که شما منظور داشتید، نبود. آنچه در این جلسه و خطاب به دوستان در جبهه مطرح کردم، در واقع بیشتر شنیده‌هایی بود که درباره این انتصاب و فرد منتصب شده در اختیار داشتم که این شنیده‌ها را به دوستان منتقل کردم. بنابراین، گزارش، به معنای مورد نظر شما نبوده است.

آقای دکتر! شنیده‌های شما درباره آقای سقاب اصفهانی در چه حوزه‌هایی بود، درعین حال چه ضروری وجود داشت که شما این شنیده‌ها را به اعضای جبهه اصلاحات منتقل کنید و آنها را به بحث بگذارید؟

ببینید! بحثی که من داشتم، ناظر بر این بود که دغدغه بود که بعد از این انتصاب یک فضای رسانه‌ای ایجاد شد مبنی بر آن که آقای پزشکیان یک چهره کاملاً سیاسی وابسته به یک جریان سیاسی خاص را بدون هیچ‌گونه ارتباط تخصصی و حرفه‌ای با موضوع و سمتی که برای آن منصوب شده‌اند، برای این سمت منصوب کرده‌اند. به عبارت دیگر، در فضای رسانه‌ای ما مسائل اینطور مطرح شد که ایشان یک چهره کاملاً متنبس به دولت گذشته و یک جریان سیاسی خاص است و در کنار اینها، اینطور بیان

اسماعیل سقاب اصفهانی، هیچ‌گونه عضویت رسمی و تشکیلاتی در ارگان، شوراهای مرکزی یا بدنه جبهه پایداری انقلاب اسلامی ندارند.»

رئیس‌جمهوری در جلسه یکشنبه گذشته هیأت دولت گفت: «از اولین روز آغاز به کار، موضوع حل ناترازی‌های انرژی برای من و مجموعه دولت یکی از اصلی‌ترین، مهم‌ترین و حیاتی‌ترین مسائل کشور بوده است. از میان طرح‌ها و مباحث و برنامه‌ها، تحلیل‌های ارائه‌شده، تسلط تیم و شخص آقای سقاب اصفهانی جامع‌تر، دقیق‌تر و کارآمدتر بود.» به دیگر سخن، سقاب اصفهانی نه براساس پیوستگی سیاسی، بلکه برپایه بایستگی علمی و مدیریتی به این سمت منصوب شده است و این سازوکار با شاخص، پدیده‌ای به نسبت نو و کمترشناخته در میان جریان‌های سیاسی است و همین، واکنش‌های منتقدانه از دو سو را به دنبال داشت. گستردگی این واکنش‌ها به گونه‌ای بود که حتی در جبهه اصلاحات به عنوان

و سؤالات همچنان باقی است. اما سؤال ما این است که به رغم این ابهامات، مطالبی که شما در جبهه اصلاحات ارائه کردید، چه بازخوردی در این جبهه داشت؟

در واقع من در توضیحات خود چندان موضوع را باز نکردم و به بیان سخنانی در اندازه اشارات اکتفا کردم. به این دلیل که اطلاعات دقیق‌تری باید در اختیار داشته باشم، اما تا همین جا، اطلاعاتی که من در اختیار داشتم و ارائه دادم، مقداری از تلقی و تصور رایج درباره این انتصاب را نقض می‌کرد. به دیگر سخن، محور اصلی حرف‌های من در این جلسه، بیان اطلاعاتی بود که برخی اظهارات یا اطلاعات مجموع، آنچه من به اعضای اطاعت جبهه اصلاحات گزارش دادم، مواردی بود که برای شما برشمردم.

آقای دکتر! شما هم یک چهره علمی و دانشگاهی هستید، هم دارای سابقه طولانی در جریان اصلاحات، سؤال ما این است که پس از بیان مطالب از سوی شما، بازخوردهای اعضای جبهه

اصلاحات چه بود و آنان چه واکنشی نشان دادند؟

یک بخش از بازخوردها، این بود که برخی از دوستان و حاضران در این جلسه قدری تعجب کردند که چرا من دارم این حرف‌ها را می‌زنم. بخش دیگری از بازخوردها هم این بود که دوستانی می‌پرسیدند پشتوانه یا داده‌هایی که من براساس این حرف‌ها را درباره ایشان می‌زنم، چیست؟ من راجع به اطلاعات توضیح دادم و گفتم که این اطلاعات را چگونه و از چه طریقی به دست آوردم. بالاخره دوستان هم از قبل مرا می‌شناختند و می‌دانند که من به لحاظ سابقه علمی خود، اساساً روحیه‌ای دارم که صرفاً برپایه داده و واقعیت و شواهد متقن حرف می‌زنم، رویکردهای جناحی. اشاره کردید که برخی ابهامات

تشکل مرکزی جریان اصلاحات هم این مسأله به بحث گذاشته شد. با این تفاوت که آنجا به جای بحث‌های سیاسی، مباحث دیگری مطرح شد. به این صورت که دکتر علی محمد حاضری، استاد دانشگاه تربیت مدرس و از چهره‌های شناخته شده جریان اصلاحات یافته‌ها و دانسته‌های خود را درباره سوابق کاری و پیوستگی‌ها و ارتباطات علمی اسماعیل سقاب مطرح کرد تا نشان دهد برخلاف موج‌های رسانه‌ای ایجاد شده، این فرد بیش از ارتباط تشکیلاتی با جریان‌های سیاسی منتقد دولت، یک کارشناس است. البته شاهد ادعای دکتر حاضری، دیروز با بیانیه روابط عمومی جبهه پایداری رسید. اما وی در گفت‌وگو با روزنامه «ایران» توضیح داد که در جلسه جبهه اصلاحات درباره چه مسائل مرتبطی با انتصاب سقاب اصفهانی توضیح داد، چه گفت و اساساً چه لزوم یا ضرورتی برای طرح این مباحث به همفکران اصلاح‌طلبش وجود داشت.

می‌کنند، یعنی ایشان یک نیروی کاملاً وابسته به دولت سابق باشد و در عین حال فردی باشد که درباره مسأله‌ای که برای مدیریت آن منصوب شده، تخصص هم نداشته باشد. اما سؤال ما، بیش از همه متوجه دولت و شخص آقای پزشکیان است، به این معنی که باید روشن شود چه فرایندی طی شد یا چه شاخص‌ها و ملاحظات تخصصی و اجرایی و غیره وجود داشت که آقای رئیس‌جمهوری ایشان را منصوب کردند؟ زیرا به نظر می‌رسد رئیس‌جمهوری یا دولت اطلاعات و شواهدی دارند که نقدها را نقض می‌کند و از انتصاب ایشان دفاع می‌کند، همه این‌ها مسائلی بود که انتظار می‌رفت و باید، دولت آنها را تشریح می‌کرد و توضیح می‌دادند. یعنی توضیح می‌دادند که باوجود نقدهایی که شده است، به چه دلیل، براساس چه تخصص، برپایه کدام طرح و برنامه این فرد صلاحیت تصدی این مسئولیت را دارد؟ این درحالی است که ما به عنوان چهره های مطرح سیاسی یا دیگر بخش های جامعه، چیزی از این مساله نمی‌دانند و هنوز چیزی از اطلاعاتی در این زمینه در اختیار مردم و منتقدان و طرفداران دولت قرار نگرفته است، درحالی‌که باید قبل از انتصاب ایشان این اطلاعات منتشر می‌شد تا همچون رئیس‌جمهوری و دولت، مردم و هواداران دولت و رئیس‌جمهوری هم مجاب شوند.

اما امروز نه تنها حامیان سیاسی اصلی دولت از این انتصاب و دلایل آن چیزی نمی‌دانند، اما برای سنجش زمینه ذهنی جامعه و آماده‌سازی و توضیح به جامعه هم توضیحی داده نشده است. لاقال برای بخش نخبگی جامعه، اعم از نخبگان سیاسی و نخبگان کارشناسی، انتظار می‌رود و اساساً دولت وظیفه دارد هم طرحی که قرار است ایشان پیاده و اجرا کنند را توضیح دهد و هم چرایی انتخاب ایشان و طرح ایشان را، اما این مسائل از سوی دولت روشن نشده است.

در فضای رسانه‌ای اینطور مطرح شد که ایشان یک چهره منتسب به دولت گذشته و جریان سیاسی خاص است و بدون سابقه تخصصی حکم انتصاب گرفته. اما من براساس اطلاعاتی که به دست آوردم، دیدم که هر دوی این موارد به آن شدتی که گفته می‌شود نیست. لذا خواستم همین یافته‌های خود را برای دوستان در جبهه اصلاحات توضیح بدهم

مساله حول این انتصاب از اینجا شروع شد.

در زمینه اطلاع‌رسانی و شفاف‌سازی انتصاب، می‌شد و همچنان هم می‌شود بهتر عمل کرد. اما مسأله این است که آقای پزشکیان از روز اول ریاست جمهوری و حتی در زمان تبلیغات انتخابات، پاره‌ها عنوان کرد و هنوز هم می‌گویند که فرقی بین اصلاح‌طلب و اصولگرانیست و هر کسی که کار بلد است و برنامه دارد، فارغ از چپ و راست بودن، می‌تواند پیاید و حتی این عبارت را به کار بردند که ما «دست چنین افرادی را می‌بوسیم.» به نظر می‌رسد که هنوز بخشی از جریان‌ات سیاسی نتوانسته‌اند به این روند عادت کنند. این انتقاد را می‌پذیرید؟

من از سمت دیگری به این موضوع نگاه می‌کنم. ببینید! مسأله مهم این است که دولت در چنین انتصاب‌ها یا تصمیماتی پیش از هرچیز ابتدا باید دغدغه مخاطب را داشته باشد؛

به این معنی که اگر قرار است سمتی به یک فردی داده شود یا این فرد نه تنها در جریان حامیان دولت، بلکه در جریان منتقدان دولت و منتقدان حامیان دولت تعریف می‌شود در چنین شرایطی دولت حتماً باید به مخاطبان خود توضیح بدهد. به این معنی که ابتدا مخاطبان را راضی کند مبنی بر اینکه یک طرح کارشناسی جدی وجود دارد، ما در دولت این طرح را بررسی کردیم و برتری آن نسبت به طرح‌های دیگر ثابت شده است. بنابراین ابتدا باید اطلاع‌رسانی می‌شد که این کار انجام نشد. نمی‌شود و نمی‌توان انتظار داشت که بدون هیچ‌گونه اطلاع‌رسانی و هیچ‌گونه توضیحی برای چنین انتصابی، انتظار داشته باشیم که مردم در نظارت و نگرانی خود تسببت به فردی که شایعات و مسائل زیادی هم درباره آن مطرح است، صرفاً به

جلسات‌شان با دولتمردان و از جمله جلسه اخباراعضای کمیسیون صنایع با وزیر ارتباطات بوده است، گفت: «در آن جلسه گفته شد که مذاکراتی با مدیرکلگرام در جریان هست و این مذاکرات که براساس مصوبه ۲۲ بندی شورای عالی فضای مجازی انجام شده است، پیشرفت خوبی

داشته است.» پورهقان با بیان اینکه با وجود پایبندی به مصوبه این شورا همچنان بعضی افراد با تلاش برای رفع فیلتر این پیام‌رسان مخالفند، افزود: «به هر حال در داخل شورای عالی فضای مجازی باید در این‌باره تصمیم‌گیری انجام شود که پاسخگوی نیاز مردم و تعهد دولت در پاسخ به خواست مردم باشد. مسأله این است که چه خواهیم چه نخواهیم، مردم در هر حال به این پلتفرم متصل هستند و نتیجه مهم تصمیم ما از یک سو کاستن از هزینه‌های مردم و حذف مبالغه‌گرانی است که آنها برای استفاده از فیلترشکن‌ها پرداخت می‌کنند و از جهت دیگر مسئولیت‌پذیر کردن پلتفرم‌های خدمات دهنده است.»

عضو کمیسیون صنایع مجلس با اذعان به اینکه اتصال مردم به پلتفرم‌ها از طریق فیلترشکن منشأ بسیاری از آلودگی‌ها در فضای مجازی و منافی امنیت ملی است، در پاسخ به آن قرار گرفت. پورهقان با بیان اینکه اطلاعاتی که نمایندگان درباره رفع فیلتر برخی پیام‌رسان‌ها یا شبکه‌های اجتماعی بیان می‌کنند برگرفته از

حرف ما بسنده کنند که بگوییم نگران نباشید ایشان بهترین طرح را داشته‌اند. ما چطور می‌توانیم ثابت کنیم که بهترین طرح را داشته‌است؟ در کدام مرجع بررسی شده است؟ اینها باید برای مردم روشن شده و توضیح داده شود.

حرف آقای عیدی هم همین بود که باید از قبل اطلاع‌رسانی می‌شد و روشن می‌شد که غیر از ایشان چه کسان دیگری طرح داده و برتری طرح ایشان چه بود. به این علت که نمی‌شود فرض را براین قرار داد که ما به تصمیم کسانی اعتماد کنیم که خودشان گرچه در دولت هستند، اما در این زمینه تخصص علمی و تجربی ندارند. بنابراین باید این فرآیند روشن می‌شد.

شما در جبهه اصلاحات چه نکاتی را مطرح کردید که طی آن اعضای جبهه قانع شدند. یا حداقل به بخشی از سؤالاتشان پاسخ داد

مباحثی که من مطرح کردم، حول این مسأله بود که آیا این فرد و تیمی که به صورت علمی روی اصلاح انرژی کار کرده بودند، از قبل هم روی این موضوعات کار کرده بودند یا خیر؟ آنچه من در این جلسه ارائه کردم، این بود که اولاً خود ایشان دانشجوی آقای دکتر مروی بود. خود دکتر مروی نیز آدمی است که در کنار برخورداری از سابقه علمی قوی، روی موضوعات مرتبط با اصلاح ناترازی انرژی کار کرده است، شاید ما گرایش آقای مروی را قبول نداشته باشیم، اما قطعاً آقای دکتر مروی در این زمینه صاحب‌نظر است، هرچند دکتر مروی اجرایی و مدیریتی هم نیست. آقای دکتر مروی دانشجویی داشته و دارد که به طور مستقل سطح علمی آن شاید بالا نیست، اما در عین حال در مباحث و موضوعات بوده و تحت

فضای مجازی با آن مواجهیم، نتیجه نوع تصمیمات ما در دو دهه گذشته بوده است. قابل انکار نیست که تلاش مردم برای دسترسی به پلتفرم‌های خارجی حاصل عدم اطمینان یک بخشی از جامعه به پلتفرم‌های داخلی است.» وی با بیان اینکه با وجود این، اگر چه در حوزه سیاست‌گذاری حتماً باید از پلتفرم‌های داخلی حمایت کنیم ولی محدود کردن مردم از شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌های خارجی بدترین نتیجه چرخش مالی داخلی است و بیشتر مایه تخریب آنهاست، گفت: «کسی منکر اهمیت امنیت کشور نیست، اما نباید اشتباهی را که با ایجاد انحصار در صنعت خودرو انجام دادیم در حوزه شبکه‌های مجازی داخلی هم تکرار کنیم و در این حوزه هم موجب نارضایتی مردم شویم.»

پورتدهقان: کسی منکر نگرانی‌های فرهنگی و ملاحظات امنیتی نیست، اما اقدام ما تنها به سودجویی وی‌پی‌ان فروشان و محروم شدن خزانه عمومی از مالیات فعالیت اقتصادی در قالب این پلتفرم‌ها منتهی شده است، گفت: «اتفاقاً به واسطه فیلترشکن فروشی، فضای مجازی ما از هر دو لحاظ فرهنگی و امنیتی پله و رها و ناامن‌تر از زمانی است که فیلترینگ نبود.» پورتدهقان بر همین اساس روشنگری در عرصه اجتماعی و آگاه ساختن خانواده‌ها از اثرات مثبت رفع فیلتر در مقابل دسترسی گسترده و نامحدود به محتواهای غیراخلاقی از طریق فیلترشکن‌ها را ضروری دانست و دسته‌بندی مخالفت‌ها به سه دسته مخالفت فیلترشکن‌فروشان، دلسوزان نگران و مخالفان سیاسی گفت: «یک عده قلیلی هستند که با هر کاری که دولت برای پاسخ به مطالبات اکثریت مردم انجام دهد، مخالفند. یعنی مبنای مخالفت‌شان این است که دولت، دولت آنها نیست. اما این عده قلیل اگر چه صدای بلندی دارند خیلی هم اثرگذار نیستند. این است که باید به نتیجه دادن تلاش دولت برای رفع فیلتر شبکه‌های مورد اقبال مردم امیدوار بود.»

پورتدهقان: «بسیاری از مردم عزیز ما شغل و درآمدشان به این شبکه‌های مجازی وابسته است، بسیاری از کشورها از این بستر در جهت اینکه اقتصاد، اشتغال و تولید ناخالص داخلی‌شان را رونق بدهند استفاده می‌کنند. ولی در ایران با وجود بسیاری از مشاغل خانگی